

Trøndelag Folkemuseums Venner

Årsberetning 2021

Året 2021

Pandemien har også i 2021 fått store konsekvenser for museet og Venneforeningens aktiviteter. Flere planlagte arrangementer måtte avlyses, og antall timer frivillig arbeid er noe mindre enn i 2020. Til tross for utfordringen med pandemien har Venneforeningens medlemmer klart å gjennomføre frivillig arbeid til nytte og glede for Museet og besøkende.

Medlemmer i 2021

I regnskapet for 2020 var totalt innbetalt medlemsavgift kr. 210 680. Innbetalt medlemsavgift i 2021 var kr. 161 550. Det betyr at antall medlemmer er blitt redusert til 615, inkludert 77 medlemmer som var fritatt for medlemsavgift på grunn av frivillig arbeid. Årsaken til at antall medlemmer har sunket er sannsynligvis pandemien og nedstengingen av museet. Det blir viktig å få økt medlemstallet igjen.

I 2021 har styret hatt følgende medlemmer:

Fredrik Steineke	leder
Harald Snekvik	nestleder
Bjørg Stokke Balstad	styremedlem
Åse Bollingmo	styremedlem
Ann-Margrit Harkjerr	styremedlem
Astrid Skogmo	varamedlem
Torbjørgh Stølen	varamedlem

Det er avholdt 9 styremøter og et årsmøte i 2021. Museumsdirektør Brynja Bjørk Birgisdottir eller avdelingsleder Atle Fredagsvik har deltatt på møtene og informert om Museet og driften.

Årsmøtet 24. februar 2021

Til årsmøtet var det 18 fremmøtte. Av dem var 17 medlemmer stemmeberettigede, inklusive styret og valgkomiteen. Til stede var også museumsdirektøren. Årsmøtet ble, i henhold til foreningens vedtekter kunngjort på Venneforeningens nettsider og ble oversendt alle medlemmer med nettside og SMS. De som ikke har oppgitt nettside eller SMS, fikk ingen innkalling til årsmøtet. Papirutgave av sakspapirene var tilgjengelige i museets resepsjon.

Valgkomiteen

Britt Aali, Sigrun Stormo Kvam og Gina T. Amundsen representerer valgkomiteen fram til årsmøtet 23. februar 2022.

Trøndelag Folkemuseums stiftelse.

Venneforeningen var i 2021 representert i stiftelsens styre ved leder Fredrik Steineke og varamann Harald Snekvik.

Årsmøtet for Norske Museumsvenner og Venneforeningstreff

Tove Malde representerte Venneforeningen på årsmøtet til Norske Museumsvenner (FNM) på Lillehammer 3. til 5. september 2021. 22 venneforeninger var representert. Årsmøtet og fagprogrammet samlet 59 deltakere. FNM består av 60 venneforeninger med til sammen 23067 medlemmer. I forbindelse med årsmøtet ble det gjennomført meget interessante omvisninger på noen av museene som finnes i området.

Fredag var det vandring i Lillehammer (Storgata) og til Kunstmuseet, hvor man fikk en guidet omvisning av direktøren og en av museets kuratorer i museets faste utstilling. Lørdag etter lunsj vandret man fritt i utstillingene i hovedbygget på Maihaugen. Der finnes Norges Olympiske Museum og Impulser, en utstilling av mer enn 1000 gjenstander fra Norge, og hvor impulsene fra verden utenfor tydeliggjøres.

Senere samme dag fikk man en smakebit av Maihaugen. Man gikk gjennom byavdelingen, avdelingen av hus fra 1900-tallet, og fikk gå inn i huset (1930) der HKH dronning Sonja vokste opp, og et hus fra 1960. Man gikk gjennom gamle gårdstun, og så blant annet Sandvigs første innkjøp, Lykrestua.

Søndagen dro man i buss til Bjerkebæk, Sigrid Undsets hjem, hvor man vandret på egen hånd, og deretter ble fortalt om henne i foredragssalen. Samme guide var med til Aulestad, til Bjørnstjerne Bjørnsons hjem, og en spennende utstilling om den frittalende og sterke dikteren.

I 2022 skal FNM feire sitt 25 års jubileum. Møtet holdes på Norsk Folkemuseum i Oslo.

Nettsida til Venneforeningen

Informasjon om Venneforeningen som finnes på nettsida til Museet (www.sverresborg.no), blir nå oppdatert i ny «layout». En ny informasjonsskjerm i Borgstua markedsfører Venneforeningen og informerer om hvilke fordeler et medlemskap i Venneforeningen betyr for medlemmene.

Kommunikasjonen med medlemmene i Venneforeningen skjer via programmet Styreweb hvor medlemmene får informasjon via e-post og SMS. Referater fra styremøter og annen informasjon sendes som e-post. For de vi ikke har e-post adressen til, gis beskjed på SMS hvor de kan finne informasjonen. Styret har purret etter e-postadresser, men fremdeles mangler vi ca, 80 e-postadresser til medlemmer som bare oppgir SMS. Disse får redusert informasjon fra Venneforeningen.

Støtte til Museet

Venneforeningen har gitt følgende støtte til museet i 2021:

Borgen prosjektet	kr. 70000
TV skjerm Borgstua	kr. 21500
Hagegruppa	kr. 20000
Arkivreoler	kr. 34000
Universalverktøy	kr. 9000
Motorkameratene	kr. 6000
Totalt	kr. 160500

I tillegg til støtten har Venneforeningen bidratt til innkjøp av en motorsag til LPG gruppa, bårekrans ved bisettelsen av livsvarig medlem og gaver til medarbeidere ved museet som sluttet i 2021.

Frivillig arbeid utført av Venneforeningens medlemmer

Til tross for pandemien har venneforeningens medlemmer bidratt med betydelig innsats til driften av Museet. I 2021 har 77 medlemmer registrert 3962 timer frivillig arbeid mens tallet for 2020 var 5150 timer. Vi tror fortsatt at timetallet i 2021 er noe høyere da noen glemmer å føre opp timer. Oppgavene er mange og varierte, og vi ønsker flere medlemmer velkommen til de ulike gruppene. Mer enn 10 timer frivillig arbeid for museet eller Venneforeningen i løpet av året gir gratis medlemskap neste år.

Styret har sett behov for å gå gjennom oppgaver og bemanning i de 18 gruppene som var registrert våren 2021 og innkalte derfor ledere av gruppene til møte i mai 2021. En gjennomgang av gruppenes aktiviteter de siste årene resulterte i at noen grupper ble lagt ned. Det nå er 10 frivilligrupper i Venneforeningen. Gruppene er: Apotekergruppa, Arrangementsgruppa, Bibliotekgruppa, Fotoregistrering, Hagegruppa, Landskapspleie gruppa, Motorkameratene, Parselhagegruppa, Tekstilgruppa og Åkle på nett.

Hagegruppa

Humlene trives på Gullriset i Apotekhagen

I 2021 hadde vi nok en flott blomstring av de tidlige vekstene i Apotekhagen og i Parken. Etter hvert kom andre buskvekster til, ikke minst syrin med sin behagelige duft. Det er godt å se at stadig flere nyter stillheten og roen på benkene på Svein Oves plass, og vi slår av en prat og svarer spørsmål.

Den 4. mai takket vi av Svein Ove Hojem som har arbeidet ved museet gjennom en årrekke med lunsj på Tavern. Vi har mye å takke han for, blant annet var han en pådriver for Apotekhagen, sammen med en gjeng av stolte medarbeidere.

Allerede i mars startet vi opp med planleggingen av årets oppgaver. Vi er 17 medlemmer. Av disse er ni medlemmer som har hatt ansvar for parsellene. Siden 2017 har vi arbeidet med denne saken. I løpet av 2021 fikk vi ikke på plass skilting som viser vei til Apotekhagen. Museet ønsker å lage ens logo for å få en lik markering. Vi håper det kommer på plass til sesongåpningen 2022. Vi ønsker oss flere medarbeidere som vil være sammen med oss.

Vi vil også minne om vår brosjyre som ble til i 2017 i samarbeid med Dino Makridis på museet og grafisk utforming ved Rudolf Børø.

Det ble dyrket eterneller (evighetsblomster), poteter, lin og grønnkål ved Nattmannshuset. Vi håper fortsatt på en gammel stamp der for å samle regnvann.

I april/mai satte vi i gang med utplanting av stemor i de store krukkene foran og på baksiden av publikumsbygningen. Så var det tid for handletur til Frosta og utplanting av sommerblomster. Vi hadde to uforglemmelige dager med strålende sol. I år som i fjor satte vi ned lavendel foran Blekens mosaikk.

Den 5. oktober var det høstdagnad. Også dette ble en velorganisert dag – bedene ble ryddet og krukkene fraktet til Stabburet i Schjølberggården og bakgården til nr. 4 på kartet. Vi røsket opp linet som vi hadde sådd i Apotekhagen. Det ble servert en god lunsj, og Olav Arne Heimsbakk og Geir Husby takket Hagegruppa for den flotte innsatsen de utfører år etter år. Apotekhagen begynner nå å ta form. Venneforeningens frivillige og andre medlemmer er godt fornøyd med utført arbeid. Med apotekhagen har vi skapt et flott tilskudd til museet, ikke livsnødvendig, men livsoppholdene for oss som holder på med dette.

Vi må heller ikke glemme det store arbeidet vi har lagt ned i Parken med Dammen. Det er stort sett Gunnar Tørud og Landskapspleiegruppa (LPG) som har stått for dette. Nå står Parken og Dammen frem som et rekreasjonsområde for både barn og voksne. Medlemmer i Hagegruppa har trått til med ugressluking.

Til slutt stor takk til Olav Arne Heimsbakk, Geir Sagli Husby og Trygve Belsås for godt samarbeid, til Landskapspleiegruppa som velvillig har stått på for oss og til omviserne som har vannet ved behov.

Og sist men ikke minst stor takk til alle medlemmene i Hagegruppa – uten dere hadde ikke dette vært mulig. I løpet av året som har gått har alle medlemmene i Hagegruppa brukt 937 timer.

Parsellgruppa

Etter en kjølig og våt april, forberedende planlegging og innkjøp av plenklipper, kom Parsellgruppen i gang med våronn fra 12. mai. Vi sådde de fleste rotvekstene, som gulrot, knutekål, polkabeter og gul-og rødbeter på friland. Også blomster, som rød lin, ringblomst, valmue, blomkarse, kornblomst etc. ble sådd rett i jorden. Innomhus hadde vi på forhånd sådd gresskar, tomat, squash, grønnkål, purreløk, mangold, brekkbønner og solsikker som ble plantet ut etter hvert.

På grunn av pandemien var det ikke mulig å invitere barn til å sette sin egen potet, så 2. juni satte vi selv potetsortene Nansen og Mandel fra Tynset på deler av området.

Været var bra utover i mai og juni, og veksten kom godt i gang. Gruppen møttes vanligvis en gang i uken for å luke og stelle plantene, slå gresset og som regel nyte fine soldager. Ut på sommeren var det i lange perioder varmt og tørt, så vannsprederen ble mye brukt på sene kvelder. I juni ble kiosken, som vi brukte til å sette inn en del av redskapen, overtatt av museet som iskiosk. Dermed satte Astrid Stensaas sin drøm om en liten hytte på området ut i livet.

Hun kjøpte for en billig penge en gammel hvit dukkestue, som hun ved hjelp av sin mann Ingebrigt fikk satt opp i et hjørne av plenen. Da den ble malt i museets røde uthusfarge med hvite karmen, ble den et lite smykke av et krypinn.

Da Motorkameratene hadde sin dag, benyttet vi i Parsellgruppen anledningen til å vise frem vår avling. Vi hanket inn mange barn som fikk grave frem potetene under hvert sitt potetris. Avlingen var meget god og mange poser ble fylt. Vi serverte også smaksprøver på beten og andre produkter, solgte noen flotte solsikker og bidro til den gode stemningen på området. Gresskarene og noe bær er syltet og lagt på glass. Disse, sammen med poteter og andre grønnsaker fra parsellen er lagt i kurver som ble gevinster på årets julebasar.

Pikene med lin

Brit Aali, Gina Amundsen og

Lina Li Ixa

Motorkameratene

Covid 19 har satt sitt preg på gjøremål det meste av året. Medlemmer av klubben har møttes onsdagskveldene så langt det har vært mulig på Sagvolden og jobbet med prosjekt og forberedelser til arrangement. Motorkameratene har tidligere prøvd seg på korndyrking på Sverresborg. I år skulle vi prøve oss på å dyrke poteter. Onsdag 9. juni var åkeren klar og været var fint, så da ble potetene satt i jorden. Litt sent ute var vi, så forventningene til storavling var ikke til stede. Da potetene ble tatt opp lørdag 2. oktober, var avlingen likevel over all forventning. Poten ble solgt til venneforeningens medlemmer og brukt til gevinster på Julemarkedet.

Ved arrangementet St. Hans-aften stilte Motorkameratene med veterankjøretøy som biler og traktorer.

18. og 19. september var det igjen Motorkameratenes helg på Sverresborg. Vi mobiliserte med det meste av utstyr som kunne rulle og gå. Trøndelag Veteranvogn Klubb deltok også med en rekke flotte biler. I kiosken var det salg av traktorvafler, og det var veldig populært. Været var flott begge dagene så publikumsoppslutningen var deretter begge dagene. På Julemarkedet deltok Motorkameratene med Gråtass kjørt av julenissen og med Nissebilen. Motorkameratene har brukt ca. 600 timer på prosjekter ved Sverresborg i 2021.

Landskapspleiegruppa (LPG)

Gruppen har i driftsåret 2021 bestått av 6 faste medlemmer. Et av medlemmene har på grunn av helseproblemer deltatt relativt lite i gruppens arbeid. Gruppen har i løpet av året utført 1.458 arbeidstimer, noe som er nesten identisk med timetallet i 2020. Hovedarbeidsoppgaven for gruppen har også i 2021 vært landskapspleie herunder skogskjøtsel, kratt og skogrydding. Aktivitet mot gjengroing har vært og er en hovedutfordring for å bevare museumsområdet som et publikumsvennlig og attraktivt område. Aktiviteten i Dyrborgskogen ble avsluttet før påske. Mye av skogen som ble ryddet var av dårlig kvalitet på grunn av råte, sopp etc., noe som førte til at en del ikke fremsto som velegnet til vedproduksjon. På selve museumsområdet ble det resten av året avvirket en god

del etter anvisning fra museets ledelse. Dette var god skog noe som førte til at gruppen totalt sett greidde å produsere i alt 70 storsekker med ved av bra kvalitet.

Gruppen har også vært beskjeftiget med bygningsvedlikehold, og en finner herunder spesielt å ville nevne at et av gruppens medlemmer Gisle Skogmo alene foretok fullstendig malingsrehabilitering av Lo kirke, en jobb som tok flere måneder.

En rekke andre oppgaver, de fleste utomhus, er også blitt utført. En nevner graving, rengjøring, rydding, transport, enklere snekkerarbeid etc. Gruppen har hele året stått til disposisjon for Museets ledelse og utført de oppdrag som vi er blitt gitt.

Tekstilgruppa

Arbeidet i denne gruppen foregår innendørs, og Covid 19-restriksjonene har dermed ført til noe mindre aktivitet enn tidligere. Gruppen består av 3 personer, og disse har deltatt med stryking og reparasjoner av kostymer, og de har strikket og sydd nye kostymer. I 2021 har gruppen utført 93,5 timer frivillig arbeid.

Åkle på Nett 2021

Litt om prosjektet Åkle på Nett: I årene 1998 – 2000 ble det i Sør-Trøndelag fylke foretatt en registrering av åklær i alle fylkets kommuner. Antallet registreringer overgikk alle prognoser gjort på forhånd – det ble til sammen registrert 6.300 tepper. Hvert av de registrerte åklærne og teppene har et håndskrevet skjema og fra ett til flere bilder hver.

Registreringresultatet eies med 50% hver av Sør-Trøndelag husflidslag og Sverresborg Trøndelag Folkemuseum og alle permer og fotografier (dias og papirbilder) oppbevares på Sverresborg Trøndelag Folkemuseum. I 2009 fattet styret i Sør-Trøndelag husflidslag (Nå heter fylkeslaget Trøndelag husflidslag Sør) vedtak om å starte et prosjekt som skulle bidra til at registreringene kunne legges ut på Digitalt museum.

Sengeteppe i skillbragd. Foto: Anne Grete Sandstad

Fremdeles Koronatid! Sverresborg museum har drevet etter retningslinjer satt både nasjonalt og kommunalt, museet har vært åpent det meste av tiden for vanlig besøkende. For oss som jobber med Åkle På Nett har kontoret vært stengt. Så også for 2021 har vi hatt begrenset tilgang på kontor ... helt fram til november 2021! Da startet vi på igjen med store planer – som ble litt mindre enn vi hadde tenkt. Både sykdom hos oss og ny nedstengning gjorde arbeidsperioden kortere. Litt er i alle fall bedre enn ingenting.

Bibliotek – og fotogruppa

Inger Johanne Røkke har stilt opp som frivillig for fotoavdelingen. Hun har jobbet i 495 timer og bidratt med registrering av digitalisert fotomateriale fra Schrøderarkivet samt andre forefallende oppgaver, som for eksempler leting i fotoarkivet og ekspedering av bestillinger. Bildet er tatt i forbindelse med flyttingen av Schrøderarkivet, hvor Inger Johanne og mannen Arne bidro med fantastisk innsats for å plassere og systematisere arkivet.

Høsttur til Thamsriket onsdag 29. september 2021

Høstturen for Venneforeningens startet på Sverresborg med buss for 23 påmeldte til Løkken. På Løkken fikk vi servert lunsj på Bergmannskroa. Etter lunsjen ble vi med på gruvesafari i Gamlegruva, påfulgt av togtur fra Løkken til Orkanger i historiske vogner langs Thamshavnbanen, Norges første elektriske jernbane. Etter ankomst på Orkanger ble det omvisning i den historiske Thamshavn-paviljongen som nylig ble flyttet til Orkanger etter 123 år i USA. Den historiske reisen ble avrundet med en middag på Damhuset, som ligger idyllisk til ned ved fjorden.

Julearrangementet

Julearrangementet ble gjennomført 4.-5. desember og 11.-12. desember. Det var til sammen omtrent 4000 besøkende innom museet disse dagene. Ut fra omstendighetene er dette bra. Gjennomføringen gikk fint, og det har kommet gode tilbakemeldinger fra folk. Museet synes arrangementet nå fungerer godt og vil fortsette etter samme modell neste år.

Venneforeningens frivillige hadde kafe og lodd - og åresalg i Skogheim samt tombola og salg av linkranser alle fire dagene. I år var det også anledning til å støtte Venneforeningen ved å kjøpe lodd via nettet. Det var det mange som benyttet seg av. Loddtrekningen ble foretatt den 13. desember, og alle de 46 flotte gevinstene ble hentet av de heldige vinnerne.

Arrangementet ga et overskudd på kr. 49618 til Venneforeningen. Åpningstiden i kafeen var 11.00-15.00. Det bør vurderes om det skal skyves på neste år, ettersom det kom lite folk tidlig på dagen. Det bør også skiltes bedre.

Tradisjonen tro, stilte Motorkameratene opp begge helgene med sin gamle, stødige Gråtass og fraktet barn og voksne rundt på museet. Traktorturen var et populært høydepunkt for både store og små.

Til slutt vil styret takke alle som stilte opp for oss med sin arbeidsinnsats, med flotte gevinster – mange selvlagede. Gavene fra medlemmene vitner om en genuin interesse for museets viktige rolle i miljøet. Videre takker vi alle gjester som kjøpte lodd og årer og slik støttet arbeidet vårt. Inntektene fra julearrangementet går til Venneforeningen som igjen støtter museet økonomisk.

Sluttord

Venneforeningen har i 2021 klart å gjennomføre mange aktiviteter til tross for smittetiltakene. Frivillige har gjort en stor innsats på mange forskjellige områder.

Vi vet at museet har mange planer for utbygging og arrangementer også i kommende år slik at det fortsatt vil være behov for stor innsats fra frivillige museumsvenner.

Venneforeningen vil takke ledelsen og alle ansatte ved Museet for godt samarbeid og alle frivillige for en imponerende innsats!

